

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

Գրիգոր այն միջոցին մտախոհ կը կենար Եփրատայ ափանց քով, երբ Գազրիկ, որ Սուրենի խիստ հրամանն առած էր՝ ըսաւ.

– Բայց մտածելու ատեն չէ, պետք է անցնինք, վասնզի իշխանը կրկին, կրկին ապսպրեց անցնիլ եւ ճամփայ ելնել: Եթէ մենք քիչ մը ուշանանք՝ այդ անօրէնները մեր ետեւեն կը հասնին, ի՞նչ օգուտ կը լինի, մանաւանդ որ մենք նորա յաջողականութիւնը չունինք, եթէ նա չլինէր մենք երկուքս էլ մեռած էինք:

– Բայց ինք հիմա ի՞նչ վիճակի մէջ է, թշնամիներէ պաշարեալ, – կ'ըսէր Գրիգոր տխրութեամբ:

– Դու ի՞նչ կարծես, այդ մարդը իսբզինքը միշտ կազատէ, քալէ, իշխանիկս, անցնինք Եփրատ եւ յետոյ կը խօսինք:

– Աստուած ինք հոգա զմեզ եւ զնայ:

Եւ Գրիգոր այս խօսքը զրուցելէն վերջ՝ հանուեցաւ, կապեց զգեստները ձիուն վրայ եւ մէկ ձեռքը երասանակ սկսաւ լողալ: Գազրիկ նոյն օրինակին հետեւեցաւ, մինչեւ հասան Եփրատայ ձախ կողմը:

– Յիմա, – կ'ըսէր Գազրիկ, – քիչ մը բան ուտենք, իշխանիկս, մինչեւ այն ատեն եթէ իշխանը հասաւ՝ բարի, եթէ չի հասաւ՝ կը շարունակենք մեր ճամփան եւ ինչպէս ինքն ըսաւ՝ Յայաստան կը տեսուինք:

– Բայց, Գազրիկ, դու կարծես թէ Եփրատ որ անցանք՝ Յայաստա՞ն մտանք:

– Ո՛չ, գիտեմ թէ Յայաստան շատ հեռու է, բայց այն նաեւ գիտեմ թէ այս արաբաց երկրեն մէկ մը որ դուրս ելնենք եւ քրիստոնէից երկրի հողը կոխենք՝ է՛լ փրկուած ենք:

– Ո՞ր քաղաք հասնիս կարծես թէ փրկուած ենք:

– Ես իմ չի տեսած քաղաքաց անունները չգիտեմ, երանի՛ թէ այդ անիծեալ Դամասկոսի անունն էլ չդիտանայի: Երբ քաղաք մը կը հասնինք, ուր խաչի նշան՝ եկեղեցուոյ սրածայր գմբէթի վրայ կանգուն տեսնեմ, մարդիկ, որ քրիստոնէի պէս հայեվար կը խօսին՝ աստծու բարեւը կ'ուտան առաւօտ եւ իրիկուն, այն